

Retten i Horsens DOM - 28. oktober 2020 - 1025/2020 - 3700-89110-00010-18

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte*, født august 1961

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 6. marts 2020.

Tiltalte er tiltalt for overtrædelse af

1.

dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 1, § 2 og § 3,

ved den 30. januar 2018 og i nogen tid forud herfor på ejendommen *Adresse1, By*, 7100 Vejle i forbindelse med udøvelse af erhverv at have udsat sit hestehold bestående af 25 heste for uforsvarlig behandling og for 4 af hestenes vedkommende tillige grovere uforsvarlig behandling og undladt at behandle hestene omsorgsfuldt, idet hestene ikke blev huset, foderet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, ligesom stalden og udendørsarealerne, hvor hestene blev holdt, var indrettet på en måde, så hestenes behov ikke blev tilgodeset, idet hestene ikke havde tilstrækkeligt adgang til rent og tørt leje, ikke havde passende adgang til motion, ikke blev tilstrækkelig fodret, ligesom hestene ikke var behandlet passende imod utøj, hvilket alt medførte, at hestene var tilsmudsede med indtørret gødning op af ben og lår, flere af hestene havde også indtørret gødning under bugen, på siderne og på ryggen, flere af hestene havde nedsat muskelfylde, flere af hestene var under middel i huld, og flere af hestene havde sår og hårløse partier, alt hvorved hestene var udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, og for fire af hestenes vedkommende blev der den 30. januar 2018 tillige konstateret følgende:

- en hoppe med chipnummer ... var sygeligt afmagret med fremstående ribben og knogler og med indsvundet muskulatur uden fedtlag, ligesom den havde langhåret pels, som var fyldt med skæl, og små sårskorper over hele kroppen,
- en hingstplag med chipnummer ... var sygeligt afmagret med fremtrædende knogler og kun meget lidt fedt og med visuelt synlige ribben,
- en hoppe uden chip ved navn *Hest1* var under middel i huld og havde et stort og fremstående brystben, og dens øjne var næsten helt lukkede med tåreflåd, endvidere var hovedet hævet omkring kæbe og mule,
- en vallak med chipnummer ... havde sår på ydersiden af højre bagben og et sår med en diameter på 3-4 cm. og granulationsvævsvæddannelse på indersiden af højre bagben, ligesom benet var hævet fra under knæet og ned,

alt hvorved disse 4 dyr var udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe (grovere uforsvarlig behandling),

1.a

bekendtgørelse nr. 804 af 22. juni 2017 om identifikation af dyr af hestefamilien, § 9, stk. 1, nr. 2, jf. § 3, stk. 2 samt § 9, stk. 1, nr. 1, jf. kommissionens gennemførselsforordning (EU) 2015/262 (hestepasforordningen) art. 3, stk. 1 og art. 23,

ved den 30. januar 2018 som ejer af 2 hingsteføl født i 2017 på ejendommen *Adresse1, By, 7100 Vejle* at have undladt at lade føllene "chippe" og undladt at indsende ansøgning om udstedelse af identifikationsdokument til de 2 hingsteføl inden for 10 måneder fra dyrene blev født, ligesom tiltalte samme dag som ejer/bruger af de øvrige heste i hesteholdet på ejendommen var ansvarlig for, at disse ikke kunne identificeres, idet tiltalte havde undladt at indgive ansøgning om udstedelse af nye identifikationsdokumenter (hestepas) til disse, efter at de originale identifikationsdokumenter bortkom i forbindelse med en brand i november 2017.

2.

dyreværnslovens § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1,

ved kontrolbesøg den 27. februar 2018 på ejendommen *Adresse1, By, 7100 Vejle* at have undladt at efterkomme Sydøstjyllands Politis pålæg af 31. januar 2018, forkyndt den 6. februar 2018, om inden 3 uger fra modtagelsen af pålægget, at have sørget for at rengøre hesteboksene på ejendommen med henblik på at sikre hestene adgang til rent og tørt leje samt at have sikret hestene mulighed for at komme på fold, idet politiet ved kontrolbesøget konstaterede, at der ikke var blevet gjort rent/muget ud i hesteboksene, og at hestene fortsat ikke havde mulighed for at komme på fold.

3.

mark og vejfredsloven § 13, stk. 1,

ved den 19. oktober 2018 ca. kl. 06.00 uden hjemmel at have ladet 5 af sine heste færdes løse på fremmed grund, idet hestene var undløbet fra tiltaltes ejendom *Adresse1, By, 7100 Vejle*, hvorefter de færdedes bl.a. på ejendommen *Adresse2, By, 7100 Vejle*.

4.

mark og vejfredsloven § 13, stk. 1,

ved den 12. februar 2019 ca. kl. 05.30 uden hjemmel at have ladet 7 af sine heste færdes løse på fremmed grund bl.a. ad *Vej, 7100 Vejle*, hvor de var til væsentlig gene og måtte indfanges ved politiets hjælp, så hestene kunne bringes tilbage til tiltaltes ejendom *Adresse1, By, 7100 Vejle*, hvorfra de var undløbet.

5.

dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 1, § 2 og § 3,

ved den 19. februar 2019 og i nogen tid forud på ejendommen *Adresse1, By, 7100 Vejle* i forbindelse med udøvelse af erhverv at have behandlet sit hestehold bestående af 27 heste uforsvarligt, og undladt at behandle hestene omsorgsfuldt, idet hestene ikke blev huset, foderet og passet under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, ligesom stalden og udendørsarealerne, hvor hestene blev holdt, var indrettet på en måde, så hestenes behov ikke blev tilgodeset, idet hestene ikke havde tilstrækkeligt adgang til rent og tørt leje, således at hestene var tilsmudsede med indtørret gødning, ligesom hestene ikke havde adgang til passende motion og til frisk drikkevand, endvidere var flere af boks-dørene i stald 1 defekte, så hestene kunne komme til skade, desuden var der huller i taget over boks 2 og 3, så det kunne regne ned i boksene, og der opstod træk, endelig var der en hest i boks 8, som ikke var fodret sufficient til et acceptabelt huld, idet den havde synlige ribben og andre knoglestrukturer og kun havde et tyndt lag af muskler og fedt, alt hvorved de 27 heste var udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe

6.

dyreværnslovens § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1,

ved kontrolbesøg den 28. februar 2019 på ejendommen *Adresse1, 7100 Vejle* at have overtrådt Sydøstjyllands Politis pålæg af 19. februar 2019, forkyndt den 20. februar 2019, om straks eller inden for en frist på 1 uge fra modtagelsen af pålægget, at sørge for at hestene på ejendommen havde adgang til vand, adgang til læ og tørt leje, at der blev tilkaldt dyrlæge til den ene hest i boks 8, med henblik på udfærdigelse af foderplan, behandling eller aflivning, at hestens pels blev rensset, at gødningsmåtten i boks 7 blev sænket, og at hestene blev sikret adgang til motion, idet politiet ved kontrolbesøget konstaterede, at hestens forhold var uændrede, bortset fra at der var strøet mere halm, end der var den 19. februar 2019 men ikke tilstrækkeligt til, at hestene var sikret adgang til rent og tørt leje.

7.

bekendtgørelse nr. 804 af 22. juni 2017 om identifikation af dyr af hestefamilien § 9, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. § 3, jfr. Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/262 (Hestepasforordningen) art. 3, stk. 1 og art. 23,

ved den 19. februar 2019 som ejer af 5 hingsteføl født i 2018 på ejendommen *Adresse1, By, 7100 Vejle* at have undladt at lade føllene "chippe" og undladt at indsende ansøgning om udstedelse af identifikationsdokument til de 5 føl inden for 10 måneder fra dyrene blev født, ligesom tiltalte samme dag som ejer/bruger af 19 af de øvrige heste i hesteholdet på ejendommen var ansvarlig for, at disse ikke kunne identificeres, idet tiltalte havde undladt at indgive ansøgning om udstedelse af nye identifikationsdokumenter (hestepas) til disse, efter at de originale identifikationsdokumenter bortkom i forbindelse med en brand i november 2017.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om frihedsstraf.

Anklagemyndigheden har endvidere nedlagt påstand om, at tiltalte i medfør af dyreværnslovens § 29, stk. 1 i et retten nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge eller passe dyr af hestefamilien.

Anklagemyndigheden har endelig nedlagt påstand om, at Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af tiltaltes heste kendes lovlig.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Tiltalte har videre nedlagt påstand om, at Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af tiltaltes heste kendes ulovlig, subsidiært, at bortsalget alene kunne være sket for en del af hestene.

Sagens oplysninger

Sydøstjyllands Politi har ved retsmødebegæring af 12. april 2019 indbragt Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af tiltaltes 27 heste for retten, jf. dyreværnslovens § 23. Da tiltaltes indsigelse imod afgørelsen endnu ikke er behandlet af retten, tages spørgsmålet under påkendelse under denne sag og under medvirken af domsmænd.

Der er afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne *Vidne1*, politiassistent *Vidne2*, politiassistent *Vidne3*, politiassistent *Vidne4*, *Vidne5*, *Vidne6*, *Vidne7*, *Vidne8*, embedsdyrlæge *Vidne9* og dyrlæge *Vidne10*.

[FORKLARINGER UDELADT]

Tiltalte er straffet ved

- udeblivelsesdom af 24. januar 2018 for den 31. marts 2017 at have udsat 25 heste uforsvarlig behandling.

Kriminalforsorgen har i personundersøgelse af 7. april 2020 oplyst, at tiltalte er egnet til en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, og at det, såfremt sagen kan afgøres med en betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste, skal anbefales, at der alene fastsættes prøvetid.

Rettens begrundelse og afgørelse

Forhold 1

Embedsdyrlæge *Vidne9* har den 30. januar 2018 foretaget en individuel gennemgang af hver enkelt hests huld og sundhedstilstand, ligesom hun har foretaget en besigtigelse af hestenes forhold på tiltaltes ejendom.

Hendes udtalelse af 9. februar 2018 og hendes forklaring støttes af de optagne fotos samt af *Vidne5s* forklaring om, at hestene ikke kunne gå ud på foldene, og om at han genetablerede dybstrøelsesmåtten og indhegningen om foldene. Retten har videre lagt vægt på, at dyrlæge *Vidne10* ikke mindes at have tilset tiltalte heste for utøj i pelsen eller utilstrækkeligt huld i perioden umiddelbart frem til den 30. januar 2018. Det er herefter bevist, at tiltalte har udsat sit hestehold på 25 heste for uforsvarlig behandling, som anført i anklageskriftet.

Det er af de samme grunde endvidere bevist, at hestene med chipnr. ... "*Hest2*" og chipnr. ... "*Hest3*" tillige har været i en huldgrad, der kan karakteriseres som sygeligt afmagret, og at hesten med chipnr. ... "*Hest4*" burde havde været tilset af en dyrlæge som følge af et sår med tydelig granulationsvævsdannelse på højre bagben, hvorfor behandlingen af disse heste kan karakteriseres som grovere uforsvarlig behandling. Henset til at hesten uden chip "*Hest1*" havde en forudbestående kronisk lidelse i øjenregionen, der efter *Vidne10s* forklaring ikke kan behandles og ikke medfører smerte for hesten, er det ikke bevist, at tiltaltes behandling af denne hest kan karakteriseres som grovere uforsvarlig. Tiltalte er herefter skyldig med den anførte undtagelse.

Forhold 1a

Tiltalte har erkendt, at hun ikke havde hestepas på alle hestene, idet disse bortkom, da stuehuset brændte. Da der ikke er ført bevis for, at hingsteføllene var under 10 måneder, frifindes der efter anklagemyndighedens påstand for denne del af tiltalen. Tiltalte er herefter skyldig i det erkendte omfang.

Forhold 2

Syddøstjyllands Politi har den 31. januar 2018 meddelt tiltalte skriftligt pålæg om blandt andet inden 3 uger at sikre hestene tørt leje, at hestene sikres adgang til at komme på fold, og at hestene skal renses for lårkager.

Embedsdyrlæge *Vidne9* har den 27. februar 2018 foretaget kontrolbesøg på tiltaltes ejendom, hvor hun konstaterede, at hestene fortsat ikke havde tørt leje, fortsat ikke kunne komme på fold, og at hestene fortsat fremstod beskidte. Hendes forklaring og udtalelsen af 20. marts 2018 støttes af de optagne fotos og politiassistent *Vidne4s* forklaring. Det er herefter bevist, at tiltalte er skyldig som anført i tiltalen.

Forhold 3

Vidnet *Vidne1* har forklaret, at hestene stod på hendes græsplæne og spiste græs, og at de gik stille og roligt uden at lave ballade. Det er herefter ikke bevist, at hestene har været til væsentlig gene, hvorfor tiltalte frifindes i dette forhold.

Forhold 4

Efter politibetjent *Vidne2s* forklaring er det bevist, at politiets tilstedeværelse var nødvendig for at sikre, at hestene ikke kom motorvejen for nær. Henset hertil, og til at der var været tilkaldt 2 patruljer for at håndtere hestene, har hestene været til væsentlig gene, hvorfor tiltalte er skyldig som anført i tiltalen.

Forhold 5

Embedsdyrlæge *Vidne9* har den 19. februar 2019 foretaget kontrolbesøg på tiltaltes ejendom. Hendes forklaring om forholdene og rapport af 27. februar 2019 støttes af de optagne fotos samt politiassistent *Vidne4s* forklaring og til dels tiltaltes egen forklaring, om at taget var gået i stykker, og om at vandkopperne var frostsprængte. Efter de optagne videoer lægger retten videre til grund, at hestene i længere tid har været uden adgang til frisk drikkevand. For så vidt angår hesten i boks 8 lægger retten til grund, at huldgraden ikke skyldes uforsvarlig behandling, men en tandrodsbetændelse, der er blevet behandlet af *Vidne10*. Det er herefter bevist, at tiltalte har udsat sit hestehold på 27 heste for uforsvarlig behandling som anført i anklageskriftet, dog efter anklagemyndighedens påstand herom med undtagelse af at hesten i boks 8 ikke var fodret sufficient til et acceptabelt huld. Med den anførte undtagelse er tiltale skyldig.

Forhold 6

Sydøstjyllands Politi har den 19. februar 2019 meddelt tiltalte skriftligt pålæg om blandt andet straks at sikre hestene adgang til fersk vand og tørt leje, og at der inden en uge sikres hestene adgang til at komme på fold, og at hestene skal renses for lårkager.

Embedsdyrlæge *Vidne9* har den 28. februar 2019 foretaget kontrolbesøg på tiltaltes ejendom, hvor hun konstaterede, at der fortsat ikke var adgang til vand, ligesom hestene fortsat ikke havde tørt leje og fortsat ikke kunne komme på fold. Hendes forklaring om forholdene og rapporten af 5. marts 2019 støttes af de optagne fotos. Det er herefter bevist, at tiltalte er skyldig som anført i tiltalen, dog frifindes der efter anklagemyndighedens påstand herom for, at hesten i boks 8 ikke var blevet tilset af dyrlæge.

Forhold 7

Tiltalte har som anført under forhold 1a erkendt, at hun ikke havde hestepas på alle hestene, idet disse bortkom, da stuehuset brændte. Da det ikke er nærmere oplyst for retten, i hvilket omfang der er tale om de samme heste som omfattet af forhold 1a, og da der ikke kan ske strafforfølgning for samme forbrydelse to gange, frifindes tiltalte herfor. Da der endvidere ikke er ført bevis for, at hingsteføllene var under 10 måneder, frifindes der efter anklagemyndighedens påstand også for denne del af tiltalen. Tiltalte frifindes herefter i det hele for dette forhold.

Retten lægger efter tiltaltes forklaring til grund, at hun siden 2007 har solgt mellem 7 og 9 rideheste årligt, og at hun holder heste med henblik på avl. Tiltalte har tidligere drevet stutteri i selskabsform under navnet *Selskab* og med facebookside og logo. Henset hertil og til at antallet af heste på tiltaltes ejendom i januar 2018 og februar 2019, lægger retten til grund, at tiltalte reelt har fortsat driften af *Selskab* på adressen *Adresse1*, 7100 Vejle, hvorfor overtrædelserne bedømmes som værende begået i forbindelse med erhverv.

Straffen fastsættes til fængsel i 60 dage, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 1, § 2 og § 3, § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1, bekendtgørelse nr. 804 af 22. juni 2017 om identifikation af dyr af hestefamilien § 9, stk. 1, nr. 1, jf. hestepasforordningens art. 3, stk. 1 og art. 23 og vejfredslovens § 13, stk. 1.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 1.

Retten har ved straffens fastsættelse i skærpende retning lagt vægt på antallet af heste, at forholdet er begået i erhverv, og at det til trods for politiets pålæg om husbond afløser i 2018 er de samme forhold, der på ny gør sig gældende i 2019, og i formildende retning, at der er forløbet mere end 2,5 år inden de forhold, der er blevet bedømt som værende grovere uforsvarlig behandling, blev taget under pådømmelse.

Tiltalte frakendes retten til at eje, bruge eller passe dyr af hestefamilien i 3 år fra endelig dom, jf. dyreværnslovens § 29, stk. 1.

Retten har lagt vægt på, at tiltalte igennem en årrække har haft en større gæld til banken, at dyrlægen alene har accepteret kontantbetaling som følge af tiltaltes udeblivelse med betaling, at stuehuset er brændt ned, at staldens tag er styrtet sammen og holdes oppe med soldater, at vandrørene til vandkopperne er frostsprængte, ligesom tiltalte ikke har haft råd til chipping af hestene og genanskaffelse af hestepas. Tiltalte har herefter forsøgt at drive et avlsstutteri til trods for, at hun burde have indset, at hun ikke havde de økonomiske midler hertil. Da tiltalte desuagtet har fortsat driften af stutieriet, og herved har udsat hestene for uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling i vintrene 2017, 2018 og 2019, og da der ikke er udsigt til forbedring af den økonomiske situation, er der nærliggende fare for, tiltalte på ny vil udsætte sine heste for uforsvarlig behandling, såfremt retten til hestehold ikke frakendes. Herefter, og da der ikke er grundlag for at begrænse rettighedsfrakendelsen til en andel af hesteholdet, frakendes retten som ovenfor anført.

Bortsalg af hestene

Syddøstjyllands Politi har den 1. marts 2019 truffet afgørelse om pasning af hestene, jf. dyreværnslovens § 22, stk. 1, da det den 28. februar 2019 blev konstateret, at politiets pålæg af 19. februar 2019 ikke var blevet efterkommet. Syddøstjyllands Politi varslede den 27. marts 2019 afgørelse om salg af tiltaltes heste. Varslet blev forkyndt for tiltalte samme dag, og der blev samme dag afgivet mundtligt høringsvar fra tiltalte, der ønskede sagen indbragt for retten. Syddøstjyllands Politi traf herefter samme dag afgørelse om bortsalg af hestene. Sagen blev indbragt rettidigt for retten den 12. april 2019.

Henset til at pålægget af 19. februar 2019 hovedsageligt vedrørte de samme omstændigheder, som gjorde sig gældende under kontrolbesøgene den 30. januar 2018 og 27. februar 2018, og at man i 2018 havde kunnet konstatere, at påbuddet var uden den ønskede effekt, sammenholdt med den i 2019 akutte situation med hensyn til manglende vand fersk vand og de forringede forhold med hensyn til det ødelagte tag, var den korte frist for efterkommelse af pålægget rimeligt begrundet.

Herefter, efter tiltaltes økonomiske situation, og da tiltalte kontinuerligt har udvist manglende evne til at behandle hestene forsvarligt i de seneste 3 vintre, var der ikke rimelig udsigt til, at tiltalte ville kunne passe dyrene igen og heller ikke med et mindre hestehold. Da hestenes værdi ikke kunne bære fortsat pasning

ved husbondafløser eller opstaldning andetsteds, var betingelserne for bortsalg opfyldt, hvorfor bortsalget af hestene godkendes, jf. dyreværnslovens § 23, stk. 1, jf. § 22, stk. 2.

Thi kendes for ret:

Tiltalte *Tiltalte* skal straffes med fængsel i 60 dage.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder følgende betingelser:

1. Tiltalte må ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 2 år fra endelig dom.

Tiltalte frakendes retten til at eje, bruge eller passe dyr af hestefamilien i 3 år fra endelig dom.

Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af hestene godkendes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

.....

Vestre Landsrets 8. afdelings DOM - 14. september 2021 - S-2292-20

(dommerne Claus Rohde, Jakob O. Ebbensgaard og Torben Riise (kst.) med domsmænd) i ankesag

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte*, født august 1961, (advokat Gert Møller Lund, Aarhus)

Retten i Horsens har den 28. oktober 2020 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 1025/2020).

Påstande

Tiltalte *Tiltalte* har påstået frifindelse, bortset fra i forhold 1.a, som hun erkender i det omfang, hun blev dømt i byretten, samt formildelse. Tiltalte har endvidere påstået Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af hendes heste kendt ulovlig, subsidiært at bortsalget alene kunne være sket for en del af hestene.

Anklagemyndigheden har påstået skærpende for så vidt angår straffen og længden af rettighedsfrakendelsen samt stadfæstelse af byrettens afgørelse om, at Sydøstjyllands Politis afgørelse af 27. marts 2019 om bortsalg af heste godkendes.

Supplerende oplysninger

Der er for landsretten vist fotos og afspillet videooptagelser fra tiltaltes besætning, *Adresse1, By*, optaget den 1. juli 2017, den 7. februar, 28. maj og 12. juni 2018 og den 20. april 2019, samt videoer optaget af Fødevarestyrelsen under kontrolbesøgene.

Der er for landsretten fremlagt udskrift fra CVR-registeret, hvoraf fremgår, at virksomheden *Selskab* havde startdato den 1. juni 2017 og ophørte den 11. november 2018.

Tiltalte er tidligere straffet

- ved Retten i Koldings udeblivelsesdom af 3. august 2009 med en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af bl.a. dyreværnslovens § 28, stk. 2, nr. 1, jf. lov om hold af heste § 17, stk. 1, § 28, stk. 1, og § 22, stk. 1, ved at have undladt at sørge for motionering i mindst 2 timer 5 dage om ugen samt ikke at have sørget for hovpleje, ligesom der ikke var fri adgang til frisk drikkevand, hvilket havde medført væsentlig ulempe for hestene, og
- Retten i Horsens' udeblivelsesdom af 24. januar 2018 med bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. 2. pkt., jf. § 1 og § 2, samt lov om hold af heste § 11, stk. 2, ved den 31. marts 2017 at have behandlet et hestehold bestående af 25 heste uforsvarligt og derved udsat hestene for unødigt lidelse og smerte samt manglende omsorg, idet lejearealet ikke var bekvemt og rent, og der ikke i et passende omfang var lagt strøelse ud i boksene, hvor hestene gik, hvilket bevirkede, at flere heste havde store lårkager og møg siddende i pelsen, samt undladt at behandle hesteholdet for lus, selvom flere af hestene havde lus og var tydeligt mærket af lus og derved behandlingskrævende.

Forklaringer

Tiltalte og vidnerne politiassistent *Vidne2*, embedsdyrlæge *Vidne9*, dyrlæge *Vidne10*, *Vidne7*, *Vidne8*, *Vidne6*, politiassistent *Vidne3* og *Vidne5* har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

[FORKLARINGER UDELADT]

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldspørgsmålet

Tiltalte havde i vinteren 2018 et hestehold på 25 heste og i vinteren 2019 et hestehold på 27 heste. Tiltalte har forklaret, at hun holdt heste med henblik på avl, og at hun havde en stambesætning og en avlshingst.

Tiltalte har i mail af 5. februar 2018 til dyrlæge *Vidne10* oplyst, at hun i 2016 solgte 9 heste, hvoraf hun tog en retur, at hun i 2017 solgte 7 heste, og at hun forventede at sælge 9 heste i 2018.

Landsretten tiltræder på denne baggrund, at tiltaltes hestehold havde erhvervsmæssig karakter, og at dette gælder, uanset at tiltalte også havde anden beskæftigelse.

Forhold 1

Der blev den 30. januar 2018 gennemført en kontrol af tiltaltes hestehold.

På baggrund af Fødevarestyrelsens udtalelse af 9. februar 2018, billederne fra kontrolbesøget og embedsdyrlæge *Vidne9s* forklaring lægges det til grund, at hestene ved kontrolbesøget ikke havde tilstrækkelig adgang til rent og tørt leje, idet dybstrøelsesmåtten var våd, at hestene ikke havde passende adgang til motion, idet hestene ikke havde adgang til fold, da flere af foldene var ødelagte, og hestene derfor ikke kom tilstrækkeligt ud, og at hestene ikke var behandlet tilstrækkeligt imod utøj, idet det på baggrund af embedsdyrlægens observationer lægges til grund, at hestene var angrebet af lus og ikke var under behandling.

Det lægges endvidere til grund, at hestene ved kontrolbesøget var tilsmudsede med indtørret gødning op ad ben og lår, at flere af hestene havde indtørret gødning under bugen, på siderne og ryggen, at flere af hestene havde nedsat muskelfylde, og at flere af hestene havde sår og hårløse partier.

Under disse omstændigheder finder landsretten, at tiltalte har behandlet hestene uforsvarligt.

Ved kontrolbesøget blev to heste vurderet sygeligt afmagret (huldgrad 2), og to heste blev vurderet magre (huldgrad 3). Resten af hestene i besætningen blev vurderet under middel (huldgrad 4), middel (huldgrad 5) eller over middel (huldgrad 6). Ved kontrolbesøget blev det ligeledes konstateret, at der ved alle bokse var wrap af god kvalitet tilgængeligt, og at der udenfor stod nogle indpakkede baller med wrap.

Landsretten lægger på baggrund af oplysningerne vedrørende hestenes adgang til foder og den generelle huldtilstand i besætningen til grund, at der ikke generelt var et problem med, at hestene ikke blev tilstrækkeligt fodret. Tiltalte frifindes derfor for denne del af tiltalen.

Det lægges endvidere på baggrund af Fødevarestyrelsens udtalelse af 9. februar 2018, billederne fra kontrolbesøget og embedsdyrlæge *Vidne9s* forklaring til grund, at hesten ... ("*Hest2*") var sygeligt afmagret (huldgrad 2), at den havde lang pels, som var fyldt med skæl og små bitte sårskorper over hele kroppen, at pelsen var tilsmudset af indtørret gødning op ad ben og lår, og at den var nedstemt og stod og hang. Hesten *Hest3* var ligeledes sygeligt afmagret (huldgrad 2), der var ingen muskelfylde, den havde fremtrædende knogler og kun meget lidt fedt. Hesten var tilsmudset af indtørret gødning op og ned ad ben og på bugen, og den virkede nedstemt og stod og hang. Hesten *Hest4* havde et sår med en diameter på omkring 3-4 cm på højre bagben, og benet var hævet fra under knæet og ned.

Landsretten finder, at disse tre heste på grund af deres tilstand var udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe. For at imødegå dette skulle der tidligere have været udarbejdet en foderplan og iværksat en effektiv fodring af hestene *Hest2* og *Hest3*, og tiltalte har ved ikke at foranledige dette, eventuelt i samarbejde med dyrlægen, behandlet hestene grovere uforsvarligt. Landsretten finder endvidere, at *Hest4* tidligere skulle have været tilset af en dyrlæge, og at tiltalte ved ikke at have foranlediget dette har behandlet denne hest grovere uforsvarligt.

Med disse begrænsninger tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. §§ 2, 3 og 18 (tidligere dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. §§ 1, 2 og 3).

Forhold 2

Sydøstjyllands Politi udstedte den 31. januar 2018 et pålæg efter dyreværnslovens § 21, stk. 1, hvorved det bl.a. blev pålagt tiltalte med et varsel på 3 uger fra pålæggets modtagelse at sikre rengøring/udmugning af hesteboksene, så hestene sikredes tørt leje, og at sikre at hestene havde mulighed for at komme på fold, jf. de dagældende regler i lov om heste.

Der blev den 27. februar 2018 gennemført en opfølgende kontrol af tiltaltes hestehold.

På baggrund af Fødevarestyrelsens udtalelse af 20. marts 2018, billederne fra kontrolbesøget og forklaringerne fra embedsdyrlæge *Vidne9* og politiassistent *Vidne4* lægges det til grund, at det ved kontrolbesøget blev konstateret, at dybstrøelsesmåtten fortsat var våd, idet den dog nu var frosset, og at hestene fortsat ikke var blevet sikret mulighed for at komme på fold.

Landsretten finder det på denne baggrund bevist, at tiltalte ikke havde efterkommet pålægget og sikret, at hestene havde tørt leje og mulighed for at komme på fold. Det forhold, at det ved politiets kontrolbesøg den 7., 8., 13. og 19. februar 2018 blev konstateret, at udbedring af de dele af pålægget, der skulle udbedres straks, var iværksat, kan ikke føre til et andet resultat.

Det tiltrædes herefter, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 6, jf. § 40, stk. 1 (tidligere dyreværnslovens § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1).

Forhold 4

Det lægges på baggrund af politiassistent *Vidne3s* forklaring til grund, at der i den stald, hestene havde været opstaldet, var sat en halmballe i en åbning for at holde hestene inde i stalden, men at halmballen var blevet spist, og at hestene derfor frit kunne gå ud af stalden.

Landsretten finder, at tiltalte ved ikke tilstrækkeligt at sikre, at hestene ikke kunne forlade ejendommen og færdes løse, har handlet uagtsomt.

Herefter og af de grunde, som byretten har anført, tiltræder landsretten, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af mark- og vejfredslovens § 13, stk. 1.

Forhold 5

Der blev den 19. februar 2019 gennemført en kontrol af tiltaltes hestehold.

På baggrund af Fødevarestyrelsens udtalelse af 27. februar 2019, billederne og videooptagelserne fra kontrolbesøget og embedsdyrlæge *Vidne9s* og politiassistent *Vidne4s* forklaringer lægges det til grund, at tiltaltes heste ved kontrolbesøget ikke havde tilstrækkelig adgang til rent og tørt leje, idet dybstrøelsesmåtten var våd, og at hestene, bortset fra syv heste, ikke havde passende adgang til motion, idet udgangene til foldene fra boksene, undtagen boks 5 og 7, var spærret.

Det lægges på baggrund af tiltaltes forklaring samt forklaringerne fra *Vidne7* og *Vidne8* samt billeder og videooptagelser fra stalden til grund, at hestene dagligt fik vand i baljer.

Efter politiassistent *Vidne3s* forklaring, havde hestene imidlertid ikke adgang til vand den 12. februar 2019, og ved kontrolbesøgene den 19. og 28. februar 2019 blev det konstateret, at hestene ikke havde adgang til vand, idet drikkekopperne var defekte, og der derfor ikke var vand i dem, og idet de baljer, der var stillet frem til hestene, var tomme. Det lægges på baggrund af embedsdyrlæge *Vidne9s* forklaring og videooptagelserne fra kontrolbesøget den 19. februar 2019 til grund, at hestene var meget tørstige.

Landsretten lægger herefter til grund, at hestene dagligt fik vand, men at vandingen ikke var tilstrækkelig til at tilgodese deres behov.

Det lægges endvidere til grund, at hestene ved kontrolbesøget var tilsmudsede med indtørret gødning op ad ben og lår, at flere af hestene havde indtørret gødning under bugen og på siderne, og at der på flere af hestene sad indtørret gødning i kager.

Under disse omstændigheder finder landsretten, at tiltalte har behandlet hestene uforsvarligt.

Det kan efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at flere af boksdørene i stald 1 var defekte, ligesom det heller ikke kan lægges til grund, at hullerne i taget medførte træk. Tiltalte frifindes derfor for denne del af tiltalen.

Med disse begrænsninger tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. §§ 2, 3 og 18 (tidligere dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. §§ 1, 2 og 3).

Forhold 6

Sydøstjyllands Politi udstedte den 19. februar 2019 et pålæg efter dyreværnslovens § 21, stk. 1, hvorved det blev pålagt tiltalte straks at sikre bl.a. vanding af hestene efter deres fysiologiske behov, således at hestene altid havde adgang til vand, at hestene havde adgang til læ og tørt leje, at hestenes pels blev renset/afpillet/afklippet for lårkager, at der blev udmuget/nedsækning af gødningsmåtten i boks 7, og at der blev genetableret fold, således at alle hestene havde mulighed for motionering.

Der blev den 28. februar 2019 gennemført en opfølgende kontrol af tiltaltes hestehold.

På baggrund af Fødevarestyrelsens udtalelse af 5. marts 2019, billederne og videooptagelserne fra kontrolbesøget og forklaringen fra embedsdyrlæge *Vidne9* lægges det til grund, at det ved kontrolbesøget blev konstateret, at forholdene vedrørende vanding, adgang til tørt leje, fjernelse af lårkager, udmugning/nedsækning af gødningsmåtten i boks 7 og mulighed for motionering ikke var udbedret.

Landsretten finder det på denne baggrund bevist, at tiltalte ikke havde efterkommet disse dele af pålægget.

Med denne begrænsning tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 6, jf. § 40, stk. 1 (tidligere dyreværnslovens § 28, stk. 5, jf. § 21, stk. 1).

Strafudmålingen

Henset til forholdenes karakter, at overtrædelserne er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, som dog har haft et begrænset omfang, og tiltaltes forstraffe findes straffen passende at kunne udmåles til en bøde på 50.000 kr.

Rettighedsfrakendelse

Tiltalte er fundet skyldig i to tilfælde af uforsvarlig behandling af henholdsvis 22 og 27 heste og et tilfælde af grovere uforsvarlig behandling af 3 heste. Flere af de forhold af uforsvarlig behandling af hestene, som tiltalte er fundet skyldig i at have begået i 2018, er de samme forhold, som tiltalte er fundet skyldig i at have begået i 2019, selv om en husbondafløser i mellemtiden havde rettet op på forholdene. Tiltalte har endvidere ikke fuldt ud efterkommet de pålæg, hun fik efter kontrolbesøgene den 30. januar 2018 og den 19. februar 2019. Tiltalte er to gange tidligere idømt bøde for overtrædelse af dyreværnslovens § 28 i forbindelse med hold af heste.

Landsretten finder under disse omstændigheder, at betingelserne for ubetinget at frakende tiltalte retten til at eje, bruge eller passe dyr af hestefamilien for et nærmere fastsat tidsrum er til stede, jf. dyrevelfærdslovens § 60, stk. 1 (tidligere dyreværnslovens § 29, stk. 4). Henset til forholdenes karakter tiltræder landsretten, at rettighedsfrakendelsen skal gælde i 3 år.

Bortsalg af hestene

Sydøstjyllands Politi udstedte den 19. februar 2019 et pålæg i medfør af dyreværnslovens § 21, stk. 1, hvorved det blev pålagt tiltalte straks at sikre bl.a. vanding af hestene efter deres fysiologiske behov, således at hestene altid havde adgang til vand, at hestene havde adgang til læ og tørt leje, at hestenes pels blev renset/afpillet/afklippet for lårkager, at der blev udmuget/nedsænkning af gødningsmåtten i boks 7, og at der blev genetableret fold, således at alle hestene havde mulighed for motionering. Det fremgår af pålægget, at hvis det ikke efterkommes inden for den fastsatte frist, vil politiet træffe afgørelse om dyrenes pasning efter dyreværnslovens § 22, og kan herunder beslutte, at der skal ske bortsalg eller aflivning af dyrene. Der er endvidere i pålægget givet klagevejledning.

Som fastslået under bevisvurderingen ad forhold 6, blev pålægget ikke efterkommet inden kontrolbesøget den 28. februar 2019.

Den 1. marts 2019 traf Sydøstjyllands Politi i medfør af dyreværnslovens § 22, stk. 1, afgørelse om at overtage pasningen af hestene. Tiltalte var forinden afgørelsen blevet mundtligt partshørt. I begrundelsen for afgørelsen bemærkes det, at politiet senere kan bestemme, at dyrene skal sælges eller aflives, hvis forholdene taler derfor, jf. dyreværnslovens § 22, stk. 2.

Den 27. marts 2019 varslede Sydøstjyllands Politi over for tiltalte, at politiet agtede at træffe afgørelse om salg af de 27 heste, som politiet havde passet på tiltaltes ejendom siden den 1. marts 2019. Efter at tiltalte telefonisk var blevet partshørt herom, traf Sydøstjyllands Politi samme dag afgørelse om salg af hestene.

Det følger af den dagældende dyreværnslovs § 22, stk. 2, at politidirektøren straks eller senere kan bestemme, at dyrene skal sælges eller aflives, hvis forholdene taler derfor, herunder dyrenes tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe dyrene igen, og udgifterne ved dyrenes placering andetsteds.

Sydøstjyllands Politi begrundede afgørelsen om salg af hestene med, at der ikke var udsigt til, at tiltalte ville blive i stand til at passe hestene igen på forsvarlig vis og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Sydøstjyllands Politi lagde ved afgørelsen vægt på, at tiltalte to gange tidligere er straffet for overtrædelse af dyreværnsloven, senest da hun i januar 2018 vedtog en bøde vedrørende uforsvarlig behandling af sit hestehold i marts måned 2017. Sydøstjyllands Politi lagde endvidere vægt på, at tiltalte efter kontrolbesøget i januar 2018 blev meddelt et pålæg, som hun ikke efterkom, hvorefter politiet overtog pasningen af besætningen i perioden fra den 28. februar 2018 til den 5. april 2018, og at hun i den forbindelse blev sigtet for overtrædelse af dyreværnslovens § 1 og § 2. Derudover lagde Sydøstjyllands Politi vægt på, at politiet og embedsdyrlægen også i 2019 havde konstateret lignende forhold som i 2017 og 2018 i tiltaltes besætning. Derudover lagde Sydøstjyllands Politi vægt på, at tiltalte efter politiets opfattelse ikke havde formået at passe hestene på forsvarlig vis og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, efter der ved hjælp af husbondafløseren i 2018 blev rettet op på forholdene i besætningen. Endelig lagde Sydøstjyllands Politi vægt på oplysningerne om tiltaltes personlige forhold, hvor stuehuset var nedbrændt, og tiltalte havde fuldtidsarbejde og ikke havde hjælp til pasning af hestene, samt at de fortsatte udgifter til husbondafløser eller udgifterne ved dyrenes placering et andet sted ville overstige hestenes værdi.

Landsretten finder ikke grundlag for at tilsidesætte Sydøstjyllands Politis vurdering af, at betingelserne for bortsalg af hestene, jf. dyreværnslovens § 22, stk. 2, var til stede.

Landsretten finder heller ikke, at der ved Sydøstjyllands Politis afgørelse er begået sagsbehandlingsfejl, herunder i forbindelse med partshøring af tiltalte.

Landsretten stadfæster derfor byrettens afgørelse om at godkende bortsalget af hestene.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes, dog nedsættes straffen til en bøde på 50.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 20 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.